

SARS e thakgotše Foramo ya Dikgwebo tše Dikgolo go matlafatša dikgwebokgwerano le go hlohleletša obamelo.

24 Dibatsela 2025 — Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS) e thakgotše semmušo Foramo ya Dikgwebo tše Dikgolo (Foramo), yeo e tlišago mmogo balefelamotšhelo ba bangwe ba mo nageng ba bohlokwa go tšwa go disektara tše di fapafapanego. Karolo ka bophara ya Dikgwebo tše Dikgolo le tša Boditšhabatšhaba (L&IB) e be kolekile R600 billion ngwageng wa ditšhelete wa 2024–2025. Foramo ye e emetše ya mathomo ya tše dintši tše di tlogo swarwa go ralala le balefela motšhelo ka moka ba Dikgwebo tše Dikgolo gomme e le karolo ya katološo ya kamano ya kaonafatšo ya tirelo ya rena.

Foramo ke karolo ya maikemišetšo a leano la SARS go godiša obamelo ka boithaopo le go matlafatša kamano le balefela motšhelo ba dikgwebo tše dikgolo ka Afrika Borwa. Ka go hloma platfomo ye, SARS e ikamaganya le mekgwa ye mekaone ya boditšhabatšhaba, e bea pele tirišano ya pele le tšhomišano le dikgwebo tše dikgolo.

Mohlako wa SARS o theilwe godimo ga hlathollo, tiišetšo le bonolo. Setheo se šoma kgauswi le dikgwebo tše dikgolo go dira gore obamelo e be bonolo, mola e laola dikotsi le go lwantšha go se obamele.

Ka tshepedišo ya mesehlwana, SARS e fana ka ditirelo tše di fapanego gape tše di diretšwego go arabela dinyakwa tše di kgethegilego tša balefela motšhelo ba. Mokgwa wa tirišano o ela hloko dikotsi tša obamelo tše di kgethegilego tša sektara e itšeng. Gape e fa ditirelo tša go swana tše di phagamego go magoro a mangwe a balefela motšhelo fao go nago le maemo a go swana.

Kgwekgwe ya kamano ya SARS le dikgwebo tše dikgolo ke tirišano. SARS e šoma mmogo le dikgwebo tše, e latela mmotlolo wa kamano, go netefatša dipoledišano tše di hlakilego le tharollo ya mathata ka lebelo ka go diriša Kamano ya Khuduthamaga. Ka go hlama dintlha tša kgokaganyo tše di tsebegago, SARS e fa dikgwebo bokgoni mo tikologong ye ya diphetogo tša lebelo tša ditšithale sebaka sa go rarolla mathata ka pela le ka phethagalo. Ka lebaka la go raragana ga merero ya motšhelo wa koporeiti, SARS e šoma kgauswi le dikoporeiti tše le baeletši ba tšona ba motšhelo go nolofatša le go hwetša ditharollo tša mathata a go nyalelana le lekgetho. Tšhomišano ye e maatlafatša kwešišo, e aga tshepho le go matlafatša tirišano magareng ga SARS, dikgwebo le baeletši ba tšona.

Moh. Natasha Singh Hlogo ya L&IB, o boletše ka khutlo-tharo yeo e kgomaretšago kamano le dikgwebo tše dikgolo, yeo e bopilwego ke baagi, bareki le bašomammogo. O rile *“Poledišano ye e phelago magareng ga bagwebi ba bararo ba bohlokwa e kopana go godiša obamelo ka boithaopo yeo e thušago go aga mmušo wo o kgonago go šomela baagi, mola o araba ka lebelo dinyakwa tša dikgwebo o thekgwa ke sehlopha sa bašomi se fapanego gape se šomago ka mafolofolo”*.

Boitlamo bjo bja tirišano bo hlaloswa gabotse ke Khomišenare wa SARS Edward Kieswetter, yo a boletšego gore: "Obamelo ya motšhelo ya kgonthe ga se tiišetšo, eupša ke kwešišo ya gore methopo ya ditšhelete tša naga tšeo di dirwago ke motšhelo di thuša go nolofatša kgontšhagalo ya ekonomi le ditirelo tša setšhaba — kudu bao ba lego kotsing. Obamelo ke ya boithaopo ge e dirwa ka go botegelana mmogo, ka seporofešenale, kamano ya boitshwaro, le tirišano ya kgonthe."

"Ka go šoma mmogo le baabi ba rena ba bagolo kudukudu le baeletši ba bona, re aga tshepedišo ya motšhelo yeo e sego ya tsenelela fela, eupša e le ya paale gape e arabela dinyakwa tša naga ya rena". O tlaleleditše ka gore filosofi ye e tlhahla mohlako wa SARS, wo o beago tirišano, poledišano yeo e lego pepeneneng, le tlhomphano magareng ga kamano ya yona le dikgwebo tše dikgolo le baeletši ba tšona.

Maikemišetšo a Foramo ya Dikgwebo tše Dikgolo ke:

- Go kgontšha go abelana dikakanyo le ditlhohlo ka diforamo tše di lebeleletšego disektara;
- Go thuša LB&I go hwetša kwešišo e tseneletšego ya dikgatelelo tša ekonomi, tša kgwebo le tša lefase tšeo di amago dikgwebo tše dikgolo;
- Go lekola phethagalo le bokgoni bja ditirelo tša LB&I;
- Go abelana matshwenyego a SARS a mabapi le dikotsi tša obamelo, peakanyo ya motšhelo yeo e lego bogale le ditiragalo tšeo di sego molaong;
- Go fana ka boetapele bja dikgopolo ka ditlamorago tša bohlokwa tša diphetogo tša motšhelo; le
- Go matlafatša dikamano magareng ga SARS le dikgwebo tše dikgolo.

"Ka bonolo, Foramo e dira sekgoba moo SARS le balefela motšhelo ba bagolo ba ka rarollago mathata mmogo, ba abelana dikgopolo gomme ba hlagiša tšwelopele ya boitlhamelo bja diphetogo tše mpsha. Tšhomišano ye e kaonafatša botshepegi bja tshepedišo ya motšhelo, e thekga kgolo ya dikgwebo, gomme e tšea karolo go tiišetšeng ditšhelete tša Afrika Borwa go hola baswarakabelo ka moka," gwa bolela Mra. Kieswetter.

Foramo e tla ba le melao ya tumelelano gomme e tla tšea sephetho mabapi le gore dikopano di tla swarwa makga a makae le ka moo mešomo ya Foramo e tla sepelago ka gona.

Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo ikgokaganye le SarsMedia@sars.gov.za